

“ Sem alkimistka, ki se je naučila bolečino spreminjati v čisto lepoto, odpuščanje in ljubezen.

VIOLETA TOMIĆ o strahotah in grozotah v otroštvu

ČE JE USPELO PREŽIVETI MENI, BI MORALO VSAKEMU

Ko sem brala knjigo Violete Tomić Ubogaj mamu in ne pozabi na očeta, nisem mogla verjeti, kaj vse je prestala. Kakšne strašne stvari. Stvari, ki jih ne bi smel doživljati noben otrok. Spolno zlorabo, fizično in psihično nasilje, odsotno mamu, nasilnega očeta, pozneje v življenju pa napačne izbire partnerjev, beg od njih, politično zlorabo ... Ni čudno, da se je vse skupaj povežalo v bolezen, ki bi lahko bila usodna. Pa ni bila. Violeta je borka. Trda navzven, mehka navznoter. Ženska, ki ti kar direktno pove svoje mnenje. Ki ne »špara« nikogar. In tudi zato še danes tvega in dobiva udarce.

ALENKA SIVKA, FOTO: NATAŠA ČAMPELJ

0 Violeta, za začetek: kako zahtevno se je bilo lotiti pisanja tako zelo osebne knjige, kako zelo mučno je bilo pisati o bolečih stvareh iz otroštva in kako je bilo potem, ko ste vse to ubesedili in spravili iz sebe?

Vse življenje sem vedela, da bom napisala svojo avtobiografijo. Ne bi želela umreti, ne da bi to delila z ljudmi. Od nekdaj sem bila nerazumljena in napadana, kot da ni bilo dovolj že vse, kar sem prestala kot otrok. To je tako, kot če se v divjini znajde ranjena žival. Ker diši po krvi, jo druge živali zasledujejo in na koncu ubijejo. Po šestdesetem letu sem imela izrazito močan občutek, da se moj čas izteka, zato sem najprej ustvarila predstavo Obračun, v kateri sem začela samoanalizo. A zaradi politične izpostavljenosti me številni ne dojemajo več kot igralko,

zato sem se poslovila od odra. Pred leti sem sanjari, da bi posnela film, saj moja zgodba presega domišljijo. Prijatelji pa so me vedno spodbujali, naj napišem knjigo, saj kot pravijo, če je uspelo preživeti meni, bi moralo vsakemu. Zaradi specifične zgodbe odraščanja sem drugačna in številni so to mojo drugačnost kaznovali. Ko odidem s tega sveta, bi želela, da bi vsaj tisti, ki jih to zanima, vedeli, kdo sem bila.

0 O tem, kako vas je zlorabljal oče, pišete neverjetno iskreno in podrobno, ne spominjam se, da bi že kdo tako pisal o tem. Ta tema je še vedno tabu.

Prav zato je treba govoriti o tem. Opisujem občutke, ne dejanj. Ljudje se premalo pogovarjamo o resničnih stvareh. Pisanje je dokazano

najboljša terapija, zato je dobro, da se lotevamo resničnih zgodb. Ko jih vidimo zapisane na papirju, zaživijo drugačno življenje, se pozicionirajo zunaj nas in tako manj bolijo.

0 Zanimivo, da o očetu vseeno ne pišete slabo ali sovražno. Kot da ste mu oprostili, ga imeli radi, čeprav so vas zlorabe zaznamovale za vse življenje.

Prav v tem je globoka brazda zlorabe. Ker otrok ne ve, kaj se mu dogaja, vidi svet skozi oči staršev. Očeta sem oboževala, kar je mamu vedno spravljalo v obup. Dolga leta sem odraščala sama z njim, brez mame in bila sem nekako fantovska, saj nisem imela ženskega vzora. Po njegovi veliko prezgodnji smrti sem ostala sama, odrezana od sebe in sveta okoli

sebe. Mislim, da se preveč osredotočamo samo na eno plat zlorabe, saj so te vedno v kombinaciji, nikoli ne gre le za eno. Čustvena in psihična zloraba sta enako močni. Veliko me je tepel. Od tod sem dobila impulz, da se izogibam konfliktom, čeprav se ne bojim nikogar več. Psiha je nekaj zelo subtilnega in se ne da preprosto ukalupiti in opisati z besedami.

○ Zdi se, kot da ste bolj zamerili mami, ki vas je zapustila, oziroma ste vi izbrali, da boste raje z očetom kot z njo. Z mamo sta bili odtujeni. Vse življenje.

Mama mi je obljubila, da pride pome. Ni prišla. Kot trileten otrok nisem znala povezati njenih poškodb z nezmožnostjo, da svojo obljubo uresniči. Oče je grdo govoril o njej in v takšnem vzdušju sem rasla. Čeprav je bilo moje življenje v tisti baraki zelo daleč od idealnega, je bil to edini dom, ki sem ga poznala. Ko me je po dolgih letih rešila iz pekla, sem ji to zamerila, saj me je izpulila iz domačega okolja.

Nekateri so me začutili takoj in me imajo neskončno radi, drugi me sovražijo, pa sami ne vedo, zakaj.

○ Poškodovana sta vas oba, tako mama kot oče. Ali človek lahko to kdaj premaga, pozabi, preboli?

S poškodbami živiš in se ne zavedaš svojih ran, vse dokler se ne začneš spraševati, zakaj se ti v življenju še vedno dogajajo neprijetne stvari. Človek se že v maternici navadi na čustveni koktajl, ki ga dobiva od mame in ga pozneje v življenju vedno znova na neki način sprovcira, ker mu je domač. S samoanalizo lahko potem marsikaj ozavesti in odpustiš. Zame so vsi odnosi precej naporni, zato uživam v samotni in v družbi hišnih ljubljencev.

○ Posledice fizičnih in psihičnih zlorab so se kazale tudi pri izbiri vaših partnerjev: bili ste jim kot mama, jim oprostili napake, tudi varanja, če se vam je kdo preveč približal, pa ste zbežali.

Predvsem ne znaš postavljati mej in dovoliš, da jih ljudje ves čas prestopajo. Zasebno in poslovno. Posledično zaradi tega trpiš, in ko po-

○ PRIJATELJIH

Imam ogromno znancev in precej manj pravih prijateljev. Večinoma so isti že 20, 30 let in več. So moja družina, moje sidro. Dobro me poznajo in me podpirajo.

stane neznosno, odideš. Otroško naivno sem verjela, da bi bil oče lahko še vedno živ, če ga mama ne bi zapustila. Hotela sem dokazati, da lahko razumevanje premaga vse ovire.

○ Koliko obiskov terapevtov je bilo potrebnih, da ste se vsaj približno postavili na noge?

Nisem hodila na psihoterapije, ljudem ne zupam. Naučila sem se igrati uspešno in močno žensko. Opravičujem se vsej stroki, a ti akademski pristopi preprosto niso zame. Poskusila sem, pa ni šlo. Konstantno sem se ukvarjala s svojo osebnostno rastjo, ves čas sem se seznanjala z duhovnimi praksami, ki so mi pomagale luščiti plast za plastjo mojega zavedanja. To je vseživljenjsko delo, ki ga nikoli ne smeš zamenjariti, če hočeš, da te tema ne pogoltno.

○ Kaj priporočate ljudem, ki so preživeli podobno kalvarijo kot vi? Kaj je najbolj odlašujoče?

Težko rečem, ker smo ljudje različni in vsak ima svojo pot. Pomembno je najti svojo notranjo moč, pa karkoli to že pomeni. Veliko vlogo odigrajo srečna naključja. Pri meni je bilo pomembno srečanje z gledališčem, a ga drugim ne bi mogla predpisati, saj je tudi to precej stresen poklic, v katerem gre lahko marsikaj narobe. Pa veliko padcev, po katerih se moraš pobirati in iskati odgovore na vprašanja, za-

○ HIŠKI V BELI KRAJINI

Hiša v Metliki je postala moj dom. Tam lahko uživam svoj mir, vrtnarim, delam ozimnico, berem in ustvarjam. To je dom, kot sem si ga od nekdaj želela.

kaj se mi to dogaja. Imela sem srečo, da nisem bila preveč destruktivna. Izvajala sem duhovne prakse, ki so mi tako ali drugače pomagale. Sreča je tudi, da nisem tip zasvojenca, saj bi bližnjica pri premagovanju bolečine bili lahko droga, alkohol in psihiatrija, samopoškodovanje. Od nekdaj sem čutila, da sem predvidena za nekaj več in da moram izpolniti svoje poslanstvo. Zato sem vedno stopala proti luči in koncu tunela.

○ Koliko let ste potrebovali, da ste se sploh zavedeli ali spomnili, kaj se je pravzaprav dogajalo? Ste to potisnili v podzavest?

Potrebovala sem vse življenje. Pravijo, da ti Bog naloži toliko, kolikor lahko preneseš. Če bi se prej spomnila vsega, bi se zlomila, ne bi zmogla tega bremena. Tudi zdaj, v zrelih letih, ko je večina izzivov že za mano, ni bilo lahko. Težko se soočiš s tem. Predvsem, ker spomini sprožijo neverjetne, celo fizične bolečine. V prsih sem čutila takšen pritisk, da sem tulila od

○ TEM, ZAKAJ JE ZAPUSTILA VARNO SLUŽBO V MESTNEM GLEDALIŠČU LJUBLJANSKEM

Varno službo v MGL sem zapustila, ker me je dušil nepotizem. Leta igralki hitro tečejo, in če vse boljše vloge dobivajo žene in ljubice šefov, potem je tvoja kariera ogrožena.

bolečine. Vesela sem, da je mimo, ker je bilo res težko in nisem vedela, kdaj bo bolečina popustila. Ne vem, ali ste slišali, da se v zelo težkih trenutkih del duše odcepi, da bi lahko človek preživel. Odtava drugam. Zato resnično ne veš, kaj se ti dogaja, ker nisi prisoten.

○ Zakaj niste mogli tega povedati nikomur? Povedali ste prijateljici, pa nato zanimali, niste povedali ne v šoli ne v gledališču, nikjer. Ste se sramovali?

V resnici nisem natančno vedela, kaj naj bi povedala. Otroku ne razume dogajanja, pozneje ga potisne v podzavest in nobena regresija ne bi izkopala teh spominov. Bala sem se, da bi me kaj spraševali, da bi vrtali vame, jaz pa ne bi znala povedati in bi se zlomila. Kako pa naj poveš, da si imel težko otroštvo, da to ne bi delovalo patetično? Vsak zase misli, da je njemu najtežje. Zato sem molčala. Cela družina se je sramovala stvari, ki so štrlele ven iz povprečja. Takšna je naša družba. Vsi samo skrbijo, kaj bodo o nas mislili sosede. Ne odpiramo svojih bolečin javnosti. Roko na srce, ljudje znajo biti zelo hudobni in škodoželjni. Zato si nisem želela lažnega sočutja niti njihove privoščljivosti.

○ Se imate danes za žrtev ali za zmagovalko?

Sem absolutna zmagovalka svojega življenja. Še več. Sem alkimistka, ki se je naučila bolečino spreminjati v čisto lepoto, odpuščanje in ljubezen.

○ Dotakniva se še politične zlorabe. Kako danes gledate na vse, kar so vam očitali, podtikali, namestili? Bi se danes znali braniti?

Res je, v politiki sem bila zelo grdo zlorabljena. Kdo bi mislil, da se to dogaja vsem, a sem prepričana, da se tako grobo niso spravljal na nikogar, ki ga poznam. Očitno sem se jim zdelo še posebno nevarna. Zaradi moje iskrenosti in vpliva, ki sem ga imela na ljudi. Toliko diskreditacij, osebnih napadov in celo fizičnih groženj si nisem niti v sanjah mogla predstavljati. Letelo je z vseh strani, tudi od tistih, ki bi me morali braniti. Ker nasprotniki v mojem življenju niso mogli najti materiala za diskreditacije, so si marsikaj izmislili

○ TEM, ZAKAJ JE ZA VEDNO ZAPUSTILA ODER

Ali sem za vedno zapustila oder? Ne vem. Svoj poklic ljubim iz vsega srca, a dokler se ljudje delimo na tiste, ki nekoga marajo, in tiste, ki ga ne, je veliko takšnih, ki mi aktivno onemogočajo nastope. Tu gre za nepredstavljiva nagajanja. Od trganja plakatov, ustrahovanja ljudi, ki hočejo na mojo predstavo, pa vse do onemogočanja nakupa vstopnic prek sistema Eventim. Žalostno, a trenutno smo tu.

in potem širili o meni laži, ki so jim ljudje verjeli, saj so zelo vodljivi. Tako so mi podtaknili slogan »poslance na minimalce«.

Čeprav niso imeli niti enega dokaza, je večina verjela, da sem to obljubljala in da zdaj ne držim svojih obljub. Tudi po dobljeni tožbi zoper najbolj gorečo razpihivalko mržnje so številni še vedno zakodirani v tem prepričanju. O meni so pisali grde reči, ena takih je bila zgodba o tem, da sem si jo »luftala na trajektu«, pa da sem zadržirana, zapita ipd. Na dom so mi poslali beli prah in so morali za več ur zapreti celo ulico. V pisarno sem dobila kislino. Po pošti križ iz domnevno človeških kosti. Ker se nisem hotela cepiti proti covidu, sem postala državni sovražnik, odstranili so me iz javnega življenja. Ljudje znajo biti neskončno hudobni. Danes se zavedam, da je moja ranljivost še bolj spodbujala njihove napade. Za obrambo pred takimi medijskimi pogromi nimaš moči niti orodja, lahko pa otopiš in ti postane vseeno. Kot sem zapisala

Čustvena in psihična zloraba sta enako močni.

na koncu knjige: »Že dolgo se ne ukvarjam več s tem, kaj si ljudje mislijo o meni. Nekateri so me začutili takoj in me imajo neskončno radi, drugi me sovražijo, pa sami ne vedo, zakaj. Človeštvo, ki je križalo Jezusa in ubilo Sokrata, uničilo civilizacije, ki jih ni zmoglo razumeti, res ni tisto, ki bi bilo vredno moje prilaganja.«

V prsih sem
čutila takšen
pritisk, da
sem tulila od
bolečine.

O TEM, KAKO JE TEKLO PISANJE KNJIGE

Pisanje knjige je bilo enako umiranju. Boleče. Korak za korakom, stran za stranjo sem trgala spomine iz rok pozabe, z njih odpihnila prah in jih osvetlila z ljubeznijo. Proces je bil boleč, a izjemno osvobajajoč.

Navkljub vsemu ste letos spet vstopili v politiko.

Vidite, mojih vzgibov številni ne morejo razumeti. Nisem vstopila v politiko, saj to ni poklic, ki bi si ga želela. To ni nobena sanjska služba. Toda ne morem dovoliti, da bi obveljale njihove laži. To, da so nam ljudje izkazali zaupanje in nam namenili tisoč podpisov, me je zvezalo, da grem dalje. Vložili smo kandidature v vseh volilnih enotah in vložili v kampanjo svoj lastni denar. Ves ta napor je bil plačan s tem, da sem dobila eno samo soočenje na TV Slovenija, kjer sem lahko odgovorila na vsa podtikanja in prvič po petih letih spregovorila svobodno, brez cenzure, ki jo je nad mano izvajala moja bivša stranka. Bilo je vredno. Zdravilno. Kot pisanje knjige.

Na zunaj delujete kot močna, odločna ženska. Je to samo videz, prikrivanje, ste v resnici mehki in občutljivi?

Predvidevam, da sem izjemno močna, a po drugi strani sem kar preveč mehka. Zelo sem skrbna in zaščitniška, težko prenašam krivice. Veliko jokam, a nikoli iz žalosti. Iz žalosti stisnem zobe, potrpi in čakam, da mine. Jokam, kadar doživim kaj lepega, ko vidim otroke, kakšen lep film, tudi ob lepi glasbi mi tečejo solze.

Kakšna je Violeta danes, po vseh mukah, zlorabah, trpljenju, tudi javnih političnih obračunih in manipulacijah?

Se strinjava v misli, da je bila posledica vsega tega rak na dojki?

Absolutno! Nekje se je moralo vse to odraziti in v resnici sem imela srečo, da se je vse moje trpljenje zbralo v eni sami kroglici, ki so jo potem izrezali in je šlo proč. Zdaj sem osvobodjena tudi tega.

Kako ste sprejeli bolezen, kako ste jo prebolevali?

Bolezen sem sprejela stoično, brez kančka strahu. Vedela sem, da bo vse tako, kot mora biti. Kako pa mora biti, še ne vemo. Smrti se ne bojim, saj verjamem, da je samo prehod med dimenzijami. Za trenutek me je ustavila

in mi dala čas samo zase. To je zame nekaj novega, da sem bila prisiljena sebe postaviti na prvo mesto. Imela sem čas dokončati knjigo, ki je sicer ne bi mogla, če bi bila razpeta med številne obveznosti. Trdno verjamem, da je vsaka stvar za nekaj dobra.

Vas je bolezen spremenila?

Vse skupaj me je spremenilo. Dobila sem dodatno moč. Ne na zunaj, ampak navznoter sem pa stabilna kot še nikoli. Ni se pa zgodilo to, da bi močno spremenila svoje življenje. Še vedno preveč delam. Ne znam drugače. Še vedno rada veliko jem in se ne držim nobene diete.

Kakšen odnos ste vzpostavili s hčerko, saj niste imeli dobrega vzorca od svojih staršev?

S hčerko sem zavestno gradila drugačen odnos, kot sem ga poznala v primarni družini. Včasih ni bilo lahko. Uresničil se je moj največji strah, da bi živela sama s hčerko, tako, kot sva bili pozneje sami midve z mamo. A okoliščine odraščanja moje hčerke so bile precej drugačne od mojih. Skozi njeno odraščanje sem ozavestila veliko svojih faz in imela sem možnost opazovati vso to dinamiko odnosa med materjo in hčerjo. Hčerka je postala tudi most med menoj in mojo mamo in je pomagala zaceliti najin odnos. Zdravljenje ženske linije

Nekateri so me
začutili takoj in me
imajo neskončno radi,
drugi me sovražijo, pa
sami ne vedo, zakaj.

je zelo pomembno.

Kako danes gledate na življenje? Kateri so najpomembnejše stvari? Kaj si želite?

Zame je najbolj pomembna vrednota MIR. To ni floskula, saj v današnjem svetu to ni več samoumevno. Ko se vojne dogajajo daleč od naših oči, zlahka pozabimo, kako krhka je lahko naša sreča. Ta svet vodijo ranjeni ljudje z metastaziranim egom in slabo se nam piše. Vsi govorijo o ekologiji, a pozabljajo na dejstvo, da so vojne daleč največji onesnaževalci planeta. Ena bomba ne samo da skuri milijone, ki jih oblastniki brez vprašanja jemljejo našim plačam, pokojninam in socialni varnosti, ampak za desetletja požge in onesnaži vse življenje daleč naokoli. Vse to v imenu profita. V resnici sem izjemno hvaležna, ker sem živela svojo mladost v nekem drugem, bolj prijaznem času. V času pred pametnimi telefoni, ko smo se še veliko družili in cele noči preplesali. Ko smo imeli skupnost, so

O TEM, KAKO JO JE USODNO ZAZNAMOVALO VODENJE KVIZA NAJŠIBKEJŠI ČLEN

Po kvizu Najšibkejši člen je večina ljudi mislila, da sem grozna in arogantna. Ljudje težko dojamajo, da smo igralci šolani za to, da se sprehajamo med različnimi liki. Na to me je že kot začetnico opozoril hrvaški igralec Martin Sagner, ki ga je vloga Dudeka v seriji Gruntovščani zaznamovala tako, da ni več mogel igrati resnih vlog. Podobno se je zgodilo Jerneju Šugmanu pri vlogi Vesa v seriji Naša mala klinika. Žalostno je to, da smo kaznovani za to, da naredimo kakšno vlogo vrhunsko in prepoznavno.

sede, sodelavce, sindikalne izlete in pakete. Ko smo verjeli v svetlo prihodnost. Stiska današnje mladine je v brezizhodnosti in brezperspektivnosti. Pa naj zaključim optimistično. Zame so visoko na lestvici vrednot ljubezen, prijateljstvo in sočutje. Verjamem, da bo to rešilo svet. Sem zmerna optimistka. Verjamem, da prihaja nova doba, ki bo pometla z vsem zlom, ki se zdaj plazi okrog nas.